Nr. 12. w Czwartek dnia 15. Stycznia 1857.

GAZETA W. XIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA: ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 tal. 20 sgr. na całe Prusy 2 tal.

INSERATY: 1 sgr. 3 fen. od wiersza na ¼ szerokości przyjmują się tylko w expedycyi.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornéj W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamieński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości.

Paryż, 12. Stycznia. — Nadzwyczajny poseł perski Feruk-Khan przybył do Marsylii.

Tczew, 12. Stycznia. — Na Nagacie lód silny i po nim przejeżdżają. Na Wiśle zatrzymała się kra dwie mile powyżéj Tczewa. Dziś zaś w nocy stanęły lody pod Tczewem. Lód słaby, dla tego poczta przechodzi po części mostu gotowéj i wzdłuż kępy.

Berlin, 14. Stycznia. — Najświeżse wiadomości. Jntro ma się rostrzygnąć czyli Szwajcarya ustąpi, czy też armia pruska ruszy w pochód do téj rzeczypospolitéj. Nam się zdaje, że uda się usiłowaniom francuskim nakłonić Szwajcaryą do ustąpienia. Dowiadujemy się z pewnego źródła, że nietylko Francya, ale jeszcze Austrya i Anglia napierają na Szwajcarów, aby uczynili zadosyć żądaniu pruskiemu. Kiedy takie powszechne objawiają się życzenia, wątpić niemożna, iż przed czwartkiem nadejdzie tu wiadomość o przywróconych dobrych stosunkach. Prusy atoli nieprzestaną się zbroić dopóki nieotrzymają tego, czego żądają.

Nord rozróżnia trzy systemata w dyplomatycznych układach: francuski, rosyjski i austryacki. Francuski systemat wymaga wydania amnestyi dla uwięzionych rojalistów, rosyjski zbiorowéj noty dyplomatycznéj mocarstw podpisanych na londyńskim protokule, aby nią znaglić Szwajcarów do ustąpienia, austryacki nakoniec chciałby sprawę tę wywołać przed pewien rodzaj europejskiego areopagu.

Z tych dwa ostatnie systemata są sobie wręcz przeciwne, bo rosyjski systemat poczytuje prawo pruskie do Newszatelu za nieulegające najmniejszemu powątpiewaniu, a ustryacki wynurza jeszcze pewną wątpliwość.

Z not dyplomatycznych wymienionych między Prusami i Austryą przekonaliśmy się że austryacka polityka rzuciła się na manowce, a chociaż po nich niedojdzie do założonego celu, przecie smutkiem napawać musi serca niemieckie, że państwo, które powinno dążyć do braterskiéj szczerości między Niemcami, dziś stara się pokrzywdzić prawa pobratymczego narodu.

— W chwili obecnéj bawią tu wysocy dygnitarze kościoła katolickiego kardynał arcybiskup pragski, arcybiskup ołomuniecki i książe biskup wrocławski. Dygnitarze owi po wyniesieniu swem na te godności kościoła, jeszcze niezłożyli byli swego uszanowania Najj. Panu. Król Jmość przyjmował ich teraz uprzejmie.

— Ber. Börsen Zeitung donosi: wielki książe Konstanty dopiero w d. 11. b. m. przybył do Berlina bez orszaku, ponieważ mu się wydarzył przypadek pod Dinaburgiem. Pojazdy podróżne załamały się na lodzie zbyt cienkim pod tem miastem, a drugi pojazd, w którym siedzieli książe Uchtraski wraz z innymi towarzyszami podróży zaledwie nie zatonął w Dźwinie. Szczęściem, że mnóstwo ludu było ku pomocy i wyratowano z podróżnymi pojazd. Wielki książe wyjechał już do Hanoweru, zkąd po upływie dni 8. pojedzie do Paryża.

— Od św. Michała r. p. wypowiedziano w Berlinie hipotek za przeszło 5 milionów talarów.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 10. Stycznia. — Jutro, o godzinie $10\frac{1}{2}$ rano, w kościele archi-katedralnym i metropol. śgo Jana, odbędzie się uroczysta ceremonia przyjęcia Palljusza, przez JW. Fijałkowskiego, nominata arcybiskupa warszawskiego.

Anglia.

Londyn, 10. Stycznia. — Ze względu na wypadek paryskich konferencyi, pisze Times: Nie można zaprzeczyć, że przy tych czynnościach dowiodła Anglia odwagi, wytrwałości i rzetelności, które jéj zaszczyt czynią. Dowiedliśmy światu dostatecznie, że jak z jednéj strony nie podejmowaliśmy walki dla samolubnych interesów, albo chwały lub korzyści narodowéj, tak z drugiéj postanowiliśmy, nie prędzéj schodzić z pola bitwy, aż dopniemy celu uczciwéj i prostéj polityki. Zawsze mieliśmy na baczności skrócić chętkę zaborczą Rosyi, ocalić teraz i na zawsze państwo otomańskie, i zachować niezawisłość mniéj możnych państw europejskich. W tym celu związaliśmy się z Francyą i powierzyliśmy jéj stanowisko przewodniczące, któregoby odmówiła duma niejednego z mniejszych państw. Gdy się Francya zdawała przyjąć chwałę wojenną, jako nagrodę trofeów wojennych, nie wahał się rząd nasz ani chwili, połączyć się z innem mocarstwem, aby nadać znaczenia polityce, któréj zawsze był wiernym. Anglia nie wahała się w postanowieniu swym, i poważamy się twierdzić, że każde państwo, co ją wspiera przy zachowaniu pokoju europejskiego, znajdzie w niéj pomimo wszelkich dyferencyj sprzymierzeńca wiernego i silnego. Nie możem uwag naszych zamknąć, nie składając należnego hołdu rzadkiéj odwadze i zręczności jakiéj dał liczne dowody mąż przy sterze rządu angielskiego stojący, w ciągu tych długich czynności od początku do końca. Wśród wahania się jednego państwa, i ostygnienia drugiéj i źle ukrytéj nieprzyjaźni wielkiéj części Europy, nazywającéj się neutralną, trwał lord Palmerston niezłomnie przy swym zamiarze, śmiało bronić praw, które Rosya nadwerężyćby rada była. Jak to zawsze dziać się zwykło, zwycięztwo stanęło po stronie nieustraszonego. Każda inna droga prócz uzbrojonego oporu, do niczego by pewnie nie doprowadziła. Gdy atoli sporne ziemie strzegły wojska austryackie i angielska flota, wszędzie wiedziano, że kwestya jest ważna i rzecz idzie na seryo, skutkiem czego ustąpiła Rosya. Angielskiemu prezesowi ministrów, należy się podług nas chwała tego pamiętnego wypadku. Nieznane miejsca będące przedmiotem sporu, mają teraz wielki udział dla Anglika, i w późnych latach o nich mówić będą, przywodząc sobie na pamięć zwycięztwo, kładące na skronie

---

O kredycie ruchomym

przez

BAUDRILLART

profesora ekonomii politycznéj w College de France.

(Dokończenie.)

Nie naruszając zatem zasady konkurencyi, która jest podstawą organizacyi przemysłu francuskiego, zdołano skoncentrować wszystkie stowarzyszenia gazu w jedno, zostające pod szczególną opieką zwierzchnictwa; tak samo także postąpiono z przedsiębierstwem omnibusów. Przedsiębierstwo gazu wywołało już znaczne zniżenie tego artykułu i w wydatkach miasta Paryża wielką oszczędność przyniosło.

Przyznać należy, że potrzeba wyjątkowych okoliczności, aby przedsiębierstwa koncentralne zasłużyły na pochwałę, i zdaje się, że towarzystwo kredytu ruchomego tą samą zasadą się powoduje. W rzeczy saméj, jego działania nie zdradzają odmiennéj dążności.

Wymienimy szczególniéj dwa przedsiębierstwa, które ono utworzyło i które godne są uwagi. Jedno jest tak zwane przedsiębierstwo nieruchomości Rivoli, które przez swe ustawy jest powołane grać znakomitą rolę w przyozdobieniu Paryża i w budowaniu nowych ulic. Ograniczając się wyłącznie prawie na wystawieniu hotelu kolosalnych rozmiarów i ciągnieniu z niego wprost korzyści, co właściwie nie należy do atrybucyi towarzystwa bezimiennego, wspomnione stowarzyszenie nie dało jeszcze dowodu swéj siły; lecz to nastąpi niezawodnie, można w téj mierze polegać na zdolnych ludziach, instytucyi kredytu ruchomego przewodniczących. Godniejszą jeszcze uwagi pod względem interesu powszechnego, jest kompania morska. Od roku 1814 wszystkie rządy Francyi zajmowały się gorliwie podniesieniem żeglugi handlowéj, którą nieszczęśliwe wojny morskie tego narodu od r. 1792 do 1815, prawie zupełnie zniszczyły. Na ten cel użyto na największą skalę środków systemu handlowego, znanego pod nazwą, nie zupełnie właściwą, Systemu opiekuńczego. Starano się zapewnić pracę fladze francuskiéj, za pomocą ogromnych podatków, jakiemi flagę obcą obciążano. Te podatki nadzwyczajne wynosiły nie czwartą albo trzecią część frachtu, ale 100 za 100, 500 za 100, 1000 za 100, stósownie do towaru. Ten system był wielką szkodą dla handlu portów francuskich, bardzo utrudniał zaopatrywanie fabryk w materyały zagraniczne, jako też wywóz produktów ziemi i rękodzielni krajowych, i nakoniec doświadczenie nauczyło, fakta dowiodły, że handel morski wcale nie kwitnął pod wpływem tego systemu; nie rozwijał się on prawie wcale we Francyi, gdy tymczasem u innych narodów postępował olbrzymim krokiem. Cel zatem tego systemu ograniczenia był zupełnie chybiony. Prawdziwy środek zachęcania żeglugi francuskiéj jest, wynajdywać kapitały do jéj użytku; Francya bowiem posiada dobrych majtków, dobrych budowniczych, nie dostawało tylko kapitału, téj sprężyny wszelkich przedsiębierstw. W tym względzie towarzystwo kredytu ruchomego uczyniło pierwszy krok szczęśliwy i dało nowy popęd handlowi morskiemu. Ze wszech stron spływają kapitały na uzbrojenie, ekwipowanie, transporta i zgoła na przedsiębierstwa morskie.

Tym sposobem Francya otrzymuje dziś za pomocą wolnego obrotu kapitałów to, czego szukała napróżno na drodze systemu nadzwyczajnych podatków obcéj flagi. Żegluga handlowa Francyi odradzać się zaczyna i zdaje się, że owa chwila nie jest daleka, kiedy rząd nauczony najpewniejszemi faktami, uznając wyższość doświadczenia, zapewni tejże żegludze ten zbawienny rozwój, który wynika z wolnéj konkurencyi z obcą flagą, jak niedawno dała tego dowód Anglia z największą korzyścią nietylko dla samego handlu, lecz nawet dla wydoskonalenia przemysłu swojéj marynarki. Naczelnicy kredytu ruchomego żywią zamiar, który w swoich poprzednich sprawozdaniach nieraz objawili, a w ostatniem na nowo bardzo jasno wyłożyli, a mianowicie dążą oni do urządzenia kredytu między-narodowego. Jest to wielka myśl i odpowiada usposobieniu umysłów w obecnéj chwili. Ostatnia

zwycięzcy wieniec, który zdobył sobie najdzielniejszy i najpopularniejszy mąż stanu swego czasu na nieprzyjacielu, którego nieustannie w ciągu długiego swego zawodu zwalczał.

(Kor. Cz.) Drugi to dzień Nowego Roku. Stary rok skonał, lecz podobny do nieopatrznego ojca wiele spraw zostawił w zawikłaniu i nieładzie. Zszedł niezaspokoiwszy licznéj familii europejskiéj, zawiódł niejedne oczekiwania, i zmarnował niejedne nadzieje. Ku przyszłości więc wzrok nasz zwrócony. Wpatrując się w nią nasuwa się nam spory program pozostałych i jakby w puściźnie przekazanych spraw a potrzebujących niezwłocznego załatwienia. Zapatrując się na nie ze stanowiska angielskiego, bo tak chcecie, najlepiéj je oznaczę idąc w myśl Timesa. Co do polityki zewnętrznéj, — są słowa tego dziennika — spodziewamy się niebawem otrzymać zagodzenie sporu z Rosyą o niewykonanie traktatu pokoju; jakoż onegdaj 31. Grudnia nowe konferencye w Paryżu w tym względzie już rozpoczęte, niedługo ukończą ten spór. Tuszymy sobie i mamy do tego ważne powody, że między Szwajcaryą a Prusami nie przyjdzie do wojny i pomimo uzbrajania się z obu stron, sprawa skończy się zgodą.

Gubernator chiński w Kantonie, jakkolwiek dotychczas był głuchym na wszelkie przedstawienia, musi przecież rychléj lub późniéj usłuchać argumentów, które według świeżych ztamtąd wiadomości, silnie do jego przekonania przemówiły.

Pozostaje nam jeszcze sprawa z Persyą. Dawne doświadczenie zdaje się jéj nakazywać więcéj uległości sprawiedliwym żądaniom naszym; lecz zważając jak trudno ten kraj dosięgnąć orężem, a oprócz tego jak nieponętną on jest zdobyczą, jak mało przydatnym na sprzymierzeńca, a mniéj jeszcze strasznym jako nieprzyjaciel, nie mamy żadnéj ważnéj pobudki, dla któréjbyśmy ostatnich zatargów z Persyą skrócić nie chcieli, i istotnie im krócéj one potrwają, tém korzystniéj będzie dla nas. Najsilniejszą podstawą przyszłéj polityki naszéj powinno być utrzymanie ścisłego przymierza z Francyą, zachowanie dobrego porozumienia się z Stanami Zjednoczonemi Ameryki, równie jak tożsamość widoków z Austryą w kwestyach na Wschodzie; a nieustawanie w protestowaniu przeciw istniejącym nadużyciom rządu w królestwie neapolitańskiem.

Co do zamorskich osad naszych, im mniéj się niemi zajmować będziemy tem lepiéj: zostawmy je sobie samym, dajmy im czas do wzrastania w cichości i wzmacniania się powolnego, zwłaszcza, że mieszanie się nasze w ich interesa, mogłoby tylko postęp ich wstrzymać zamiast takowy przyspieszyć.

Oto noworoczny program polityki zagranicznéj rządu angielskiego. Co się tyczy polityki wewnętrznéj, stósowniejszy rozkład podatków, poprawa wychowania publicznego, zaprowadzenie balotu na wybory i kary na zbrodniarzy zasługują obecnie najbardziéj na uwagę publiczności i zapewne będą przedmiotem ważnych dyskusyi na posiedzeniach parlamentu. Zagęszczające się zbrodnie przeciw własności, zagrażające bezpieczeństwu osobistemu, potrzebują hamulca i obostrzeniem kar na winowajców może się zmienić kodeks karny.

Według sprawozdania ogłoszonego przez kanclerza skarbu, stan dochodów krajowych z ostatniego kwartału po dzień 31. Grudnia r. 1856, okazuje się być pomyślnym. W każdéj prawie gałęzi podatkowania publicznego, widać przewyżkę dochodów poprzedzającego kwartału, mianowicie:

Z powodu ceł na komorach	525.074	fst.
Na akcyzie	212,000	»
Na stęplach	88,231	»
Na podatkach od pojazdów, koni, psów i t. d.	5,000	»
Na dodatkach z własności i dochodów	88,910	»
Na dochodzie z poczty	101,000	»
Na dochodach z dóbr koronnych	1,000	»
Ogół przewyżki	1,020,396	fst.

Na jednych dochodach pod rubryką Miscellaneous, okazało się tak poprzedniego jak i tego kwartału cokolwiek ubytku; lecz po odtrąceniu go nawet, większość tegorocznego dochodu na rok 1855, wypada na 3,977,772 fszt. Naród zapewne może powinszować sobie tak kwitnącego stanu finansów publicznych, lecz właśnie to podaje broń w rękę przeciw ministrom, domagając się zniesienia, a przynajmniéj zniżenia uciążliwego podatku dochodowego, przy którym rząd chce się utrzymaś, a przeciw któremu coraz większa szerzy się niochęć i agitacya. Jakem już pisał, wielka o ten podatek zajdzie walka za otwarciem tegorocznego parlamentu. Nie zniesą go całkiem, ale może zmniejszą.

Zmniejszenie to nie może być bardzo na rękę rządowi, zwłaszcza przy rozpoczętéj już wojnie z Persyą, i rozpoczynającéj się w Chinach.

Nowiny tego tygodnia odebrane z Chin donoszą, że Yeh gubernator jlny ciągle odmawiał zadosyć uczynienia za gwałtowne porwanie 12 majtków ze statku »Corcha«, pod flagą angielską będącego, odrzucając wszelkie upominania się konsula angielskiego o gwałt wyrządzony, w milczeniu i ze wzgardą. Mszcząc się téj zniewagi, admirał Seymour stojęcy z eskadrą swą nad brzegami chińskiemi, przypuścił dnia 24. Października atak na miasto Kanton i kilka warowni jego zniszczył; nie mógł wszakże uzyskać ani satysfaksyi. ani nawet pozwolenia widzenia się z gubernatorem. W skutku czego dnia 27. rozkazał wznowić bombardowanie miasta; dnia 29. zrobiono wyłom w wałach i żołnierze dotarli aż do pałacu samego gubernatora, lecz wieczorem dano im rozkaz opuścić go. Cała ich strata była dwóch zabitych i 12 rannych. Starano się znów wejść w negocyacye, lecz napróżno. Dnia 3. i 4. Listopada zbombardowano całe stare miasto Kantonu, a dnia 6. okręt »Baracouta« uderzył na oddział floty chińskiéj i zatopił 23 statków zwanych dżonkami. Pomimo to i lubo znak dany był do układów, nie widać było ze strony chińskiéj skłonności do wejścia w nie. Według ostatnich przez Aleksandryę nadeszłych nowin, warownie Bogue zdobyte i zajęte zostały przez Anglików. Ogień sprawił nieobrachowane szkody. Faktorye cudzoziemskie wyniosły się z Kantonu i handel ustał.

Z Persyi nic nowego tu niedoszło, wyjąwszy tylko to, że nowy korpus wojska rezerwowego od 6—7000 ludzi w pomoc wyprawie perskiéj uzbraja się w Indyach. Feruk Khan poseł perski niemogąc z lordem Redcliffe w Carogrodzie przyjść do zgody względem warunków pokojowych, przybywa a może już przybył do Paryża w celu uproszenia Ludwika Napoleona na pośrednika w sporze Anglii z Persyą.

P. Kazimirski urzędnik ministerstwa spraw zagranicznych, a znający dobrze język perski, wysłany był na spotkanie Feruka Khana do Marsylii i towarzyszenia mu jako tłumacz w podróży do Paryża. Kazimirski jest dawny uczeń byłego uniwersytetu warszawskiego, znany był wówczas już z zamiłowania do nauk filologicznych. Roku 1839 za panowania Ludwika Filipa przyłączony był do składu poselstwa francuskiego do Persyi, gdzie bawiąc długo, obeznał się z mową i obyczajami perskiemi.

Dodaję jeszcze parę słów o Amerykanach, którzy przybyli tu z okrętem »Resolute«. Miasto Portsmouth wyprawiło dla nich ostatni obiad, i onegdaj oddawszy urzędowo powyższy okręt władzom angielskim, przy huku z dział odwiezieni zostali z wszelkiemi morskiemi honorami do Southampton, zkąd na parowcu pocztowym »Washington« zabiorą się wszyscy oficerowie i majtkowie do Nowego-Yorku.

Upominek ten od kuzynów Zaatlantyckich tak był królowéj przyjemny, że poleciła p. Simpson sławnemu malarzowi wojennych widoków krymskich, wymalowanie obrazu przyjęcia swego na okręcie »Resolute«, aby go przechować w królewskiéj galeryi, jako pomnik uprzejméj grzeczności między obydwoma narodami. W obrazie tym według danéj instrukcyi mają się znajdować wizerunki królowéj, księcia Alberta z ich rodziną: wizerunki kapitana Hartstein, oficerów, i pana Croskey konsula amerykańskiego. Dla większego rozpowszechnienia obraz ma być rytowany na miedzi lub stali. Ogłoszenie tego historycznego obrazu będzie bezwątpienia niemniéj przyjemne dla Anglików jak dla Amerykanów.

Umarli: Dr. Paris sławny lekarz, prezydent londyńskiego towarzystwa lekarskiego i autor kilku dzieł wielce cenionych przez lekarzy; i Hugh Miller znakomity geolog i od wielu lat wydawca Świadka (Witness) dziennika Edinburgskiego. Ostatniego koniec jest smutną katastrofą: z przesilenia pracą wpadł obłąkanie zmysłów, i w nocy niewiadomo jak czy przypadkiem czy z własnéj woli zastrzelił się. Zostawił list do żony pełen ubolewania.

Szwajcarya.

Bern, 8. Stycznia. — Gazeta Berneńska ogłasza główne podstawy umowy, jaka stanęła między deputacyą szwajcarską a rządem cesarskim. Są one następującéj treści:

1) Szczegółowe warunki urządzenia nie będą nic takowego zawierały, coby się sprzeciwiało całkowitéj niepodległości Newszatelu. 2) Oskarzeni wszyscy opuszczą Szwajcary aż do zupełnego ułożenia się. 3) Wszystkie demonstracye wojenne ze strony Prus ustają natychmiast, aby zgromadzenie związkowe nie było przy naradach swych pod naciskiem demonstracyi. 4) Po

---

wojna prowadzona przez Francyę z wielką energią, oddziałała potężnie na opinię Europy, tak, że wszędzie spostrzegać się daje skłonność do zbliżenia narodów. Zdanie tak szczęśliwie wyrażone przez cesarza Napoleona I w jego liście do króla Anglii, że wojna europejska jest wojną domową, zyskało dziś znaczenie, którego dawniéj nie zrozumiano. Europa nabyła przekonania, że tworzy jednę rodzinę, a sprawy wszystkich członków téj rodziny są solidarne.

Przy takiem usposobieniu umysłów, myśli towarzystwa kredytu ruchomego wróżyć można dobre przyjęcie i powodzenie. Towarzystwo zrobiło już pierwszą próbę puszczeniem w obieg obligacyj austryackiéj kompanii kolei żelaznych, których procenta i umorzenia są płatne nietylko w Wiedniu i Paryżu, ale we wszystkich główniejszych miastach handlowych Europy.

Lecz pewniejszy i nierównie znakomitszego znaczenia byłby skutek, wprowadzenia w wielu stolicach Europy towarzystw kredytu ruchomego, zostających z francuskiem w ścisłym związku. Jakoż usiłowano już to uskutecznić. Można jednym rzutem oka przejrzyć wielkie korzyści, jakie zawiązanie stosunków ciągłych i ścisłych między znakomitemi instytucyami kredytowemi, w środku każdego wielkiego państwa urządzonemi, przyniosą handlowi, polityce i cywilizacyi. Ileżby tym sposobem usunięto trudności! ile przesileń! Na poparcie tego, dosyć następujący przykład przytoczyć.

Kiedy nieurodzaj pojawia się w jakim kraju i brzęcząca moneta wychodzi za granicę na zapłacenie kupionego zboża, wtedy widzieć można, jak banki, przerażone ciągłem ubywaniem gotówki, ograniczają swoje eskonto i tem ograniczeniem hamują handel, który przeciwnie wzmacniać należy, aby ludność ochronić od nędzy. Ale temu wypływowi brzęczącéj monety z pomiędzy murów bankowych, które są zwykłym jéj rezerwoarem, łatwoby można było zapobiedz przez operacye kredytowe między instytucyami kraju, który zboża sprowadza a instytucyami tego, który je wysyła. Urządzenie więc stosunków między wielkiemi instytucyami kredytowemi rozmaitych narodów, byłoby pięknem i użytecznem dziełem. Nie koniecznie jest potrzebnem, aby te zakłady miały ten sam początek, lub aby wszystkie były zależne od towarzystwa kredytu ruchomego paryskiego, ale to pewna, że takie połączenie przedstawia niezmierne korzyści; tak ugruntowane stosunki byłyby wtedy ściślejsze i pewniejsze. Projekt założenia w innych stolicach instytucyi kredytu ruchomego, spowinowaconych niejako z francuską, nie znalazł spodziewanego odgłosu. Austrya utworzyła wprawdzie podobną instytucyę, ale nie ma ona żadnéj styczności z francuską. Rząd austryacki bowiem przedstawił towarzystwu francuskiemu warunki, których ono w żaden sposób przyjąć nie mogło. Rząd hiszpański zaś okazał skłonniejsze usposobienie względem tego przedsiębierstwa i w Madrycie istnieje obecnie towarzystwo kredytu ruchomego, pod opieką tegoż towarzystwa francuskiego zostające.

Pierwszy krok więc zrobiony; wszakże temu przedsiębierstwu nie wszyscy wróżą pomyślny skutek. Hiszpania jest wprawdzie kraj bogaty, obszerny i żyzny, przedstawia pole do wielkich i korzystnych przedsiębierstw. Naród hiszpański dawno dał dowody zdolności, pracy i wielkości. Ale w téj chwili Hiszpania nie jest bezpiecznym przytułkiem dla kapitałów. Jest to grunt chwiejący się, wstrząsany zaburzeniami politycznemi, zatem kapitałom wcale nieprzyjazny. Zresztą, myśl kredytu między-narodowego już rzucona w świat, prędzéj czy późniéj przejdzie w rzeczywistość, a kredyt ruchomy niemałe jéj przysługi w wielu względach wyświadczy.

Wymienione szczegóły dostatecznie wskazują znaczenie, jakie towarzystwo kredytu ruchomego słusznie osiągnęło. Dzięki téj instytucyi, kredyt przemysłowy i handlowy zyskał we Francyi taką siłę i rozwój, że w tym względzie przodkuje innym krajom Europy, i jeżeli kredyt jest duszą pracy narodowéj, to bez wątpienia Francya winszować sobie powinna powodzenia kredytu ruchomego, tyle dla narodu pożytecznego.

oswobodzeniu uwięzionych nie nastąpi żaden krok nieprzyjacielski przeciw Szwajcaryi. 5) Anglia i Francya przyrzekły swoje wstawienie.

Kronika miejscowa.

Poznań, 14. Stycz. — Ucichły nasze sprawozdania o ruchach na naszéj kolei żelaznéj. Od ostatniego przypadku, który się wydarzył przy drodze zwirowéj wrocławskiéj, gdzie lokomotywa niebacznemu wyrobnikowi przechodzącemu właśnie w czasie jéj polotu ucięła głowę, nic się nowego niewydarzyło. Pociągi wielkie jak przechodziły, tak i przechodzą nieustannie, a wielkie mrozy panujące nie przerwały bynajmniéj ruchu na téj ożywionéj drodze żelaznéj. Ucichły także nasze sprawozdania o robotach przygotowawczych do dalszych kolei. Dowiadujemy się teraz, że kolej na Gniezno i Bydgoszcz pójdzie doliną przez nasze miasto od wzgórza święto marcińskiego w kierunku klasztoru szaretek, a więc po lewym brzegu dawnéj Bocianki, daléj przez łąkę między Bernardynami a wałami warowni grobelskiéj, następnie rzuconym mostem na Warcie na miasteczko, a ztąd daléj w kierunku Gniezna. Już poukłądano się o dostawę drzewa, kamieni i cegieł na budowę ogromnego wiaduktu, który wznosząc się na wielkich arkadach, przesadzać będzie szczyty wysokich kamienic na Strzeleckiéj i przytykających ulicach. Nie potrzeba nam przeto będzie Londynu, gdzie nad kominami i pod fundamentami kamienic ciągną się koleje żelazne. U nas acz nie jako krety, ale jako ptacy przelatywać będą podróżni nad naszemi głowami. Będzie to widok jeszcze więcéj zajmujący, aniżeli dotychczasowy przy kolei żelaznéj, gdy pociągi odchodzą nieprzejrzaną doliną górczyńską ku wzgórzom mosińskim. Teraz nam donoszą, co się dzieje w dalszych kierunkach i na przedłużeniach naszéj kolei już zbudowanéj i mającéj być budowanéj. Owóż piszą nam z Torunia, że ukończono tam przemiary linii kolei żelaznéj z Bydgoszczy do Torunia, a ztamtąd aż do Otłoczyna na granicy polskiéj. Za te rozmiary już zapłacono kilka tysięcy talarów. Dzienniki różne doniosły, że linia z Torunia miała być wytkniętą do Służewa, Włocławka itd. Wiadomość ta zdaje się być płonną, bo dotąd żadnych nieuskuteczniano rozmiarów w kierunku Służewa, będącego na granicy polskiéj. Ponieważ roboty około nowéj linii wytkniętéj z wiosną się rozpoczną, przeto za rzecz pewną uważamy, że i most będzie silny wybudowany na palach przez jedno ramie szerokie Wisły.

Przybyli do Poznania 14. Stycznia.

BAZAR: Moszczeński z Bielejewa, Radoński z Krześlic, Znaniecki i Zielawski z Mechlina, Chodacki z Chwałkowa, Gorzeński z Śmiełowa, Łączyńska z Polski, Mikorska z Wyganowa, Biernacki z Galicyi.

HOTEL RZYMSKI BUSCHA: Schulz i Hartmann z Berlina, Hirsch z Szczecina, Didisheim z St. Imier, Franke z Wrocławia.

HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA: Sänger z Połajewa, Würtemberg z Krotoszyna, Hecker z Grodziska, Schüler z Lwówka, Gebhardt z Hanoweru, Godduhn z Frankfurtu n. M.; Golcz z Ciążyna.

HOTEL DU NORD: hr. Bniński z Popówka, Jaraczewski z Głuchowa, Demel z Młodaska, Apitz z Berlina, Alkiewicz z Leszna.

HOTEL BAWARSKI: Abel z Berlina, Sonnenberg z Strzałkowa, Majunke z Hundsfeld, Coellen z Grudziądza, Opitz z Łowencic.

POD CZARNYM ORŁEM: Chylewski z Kaczmorowa, Cohnstein z Gniezna, Koszut z Galązek, Przeradzki z Stawu, Drzeński z Bożejewa, Dobiejewski z Bieślina.

SPRZEDAŻ KONIECZNA.

Królewski Sąd powiatowy. Wydział I.

W mieście Śremie w Rynku pod Nr. 63/64. położona, kupcowi Samuelowi Aleksandrowi z Nowego miasta n./W. należąca posiadłość, składająca się z domu murowanego z dwiema stronnémi przybudowaniami, stajni, dwóch wozowni, domu mieszkalnego w podwórzu, podwórze etc., oszacowana na 7524 Tal. 27 Sgr. wedle taxy, mogącéj być przejrzanéj wraz z wykazem hypotecznym i warunkami w Registraturze, ma byc dnia 3. Września 1857 przed południem o godzinie 11éj w miejscu zwykłém posiedzeń sądowych sprzedaną.

Niewiadomi z pobytu sukcessorowie zahypotekowanego wierzyciela Lehmanna Ascher Friedmanna a mianowicie:

1) Abraham Friedmann,
2) Salomon Friedmann i
3) Samuel Friedmann

zapozywają się niniejszém publicznie.

Wierzyciele, którzy względem niewykazującéj się z księgi hypotecznéj pretensyi realnéj z ceny kupna swego zaspokojenia poszukują, winni się z pretensyą swą w Sądzie sprzedaż prowadzącym zgłosić

Śrem, dnia 21. Grudnia 1856.

OBWIESZCZENIE.

Królewskiemu Nadleśniczemu Tramnitz w Linichen pod Tempelburgiem zaginął 4% list zastawny W. X. Poznańskiego Nr. 25./12043. Tarce powiat Pleszew na 100 Tal. bez kuponów i takowy na wniosek tegoż ma być umorzonym.

Zawiadomiając o tém publiczność stósownie do przepisu powszechnéj ordynacyi sądowéj §. 125. Tyt. 51. części I. wzywamy zarazem dzierzycieli tegoż listu zastawnego, iżby się do nas zgłosili i prawa swe wykazali. Gdyby zgłoszenie się to w czasie prawem przepisanym to jest do 17. Stycznia 1860. nie nastąpiło, w ówczas dzierzyciele spodziewać się mogą, iż dalsze postępowanie względem umorzenia powyższego listu zastawnego rozpoczętém zostanie.

Poznań, dnia 8. Stycznia 1857.

Jeneralna Dyrekcya Ziemstwa.

PRZEGLĄD
Magdeburgskiego Towarzystwa zabespieczenia bydła

na przeciąg czasu od 1. Lipca do 31. Grudnia 1856.

Zabezpieczono

	Koni	Bydła rog.	Owiec	Swiń	Kóz	Summa zabespieczeń	Z dochodem premiów
w Lipcu	994	9273	11347	212	22	409,876 Tal. 22 Sgr. 6 Fn	25,870 Tal. 16 Sgr. — Fn.
w Sierpniu	1117	4821	17840	513	22	635,291 „ 3 „ 9 „	27,695 „ 29 „ — „
w Wrześniu	1277	5632	6175	221	31	559,637 „ 10 „ — „	20,872 „ 21 „ — „
w Październiku	898	4714	6259	458	27	561,696 „ — „ — „	17,798 „ 15 „ 6 „
w Listopadzie	1222	6047	2616	129	25	739,228 „ — „ — „	24,607 „ 15 „ — „
w Grudniu	1272	4153	11758	186	27	488.556 „ — „ — „	26,122 „ 19 „ — „
Summa	6780	34,640	55995	1719	154	3,394.285 Tal. 6 Sgr. 3 Fn.	142,967 Tal 25 Sgr. 6 Fn.

Obrachunek z całego roku, od 1. Lipca 1855. aż do ostatniego dnia Czerwca 1856. wykazał przy swojem zamknięciu summę zabespieczenia 3,210,738 Tal. 7 Sgr. 6 Fen., gdy tymczasem w powyższym Przeglądzie z ubiegłego półrocza już o 183,546 Tal. 28 Sgr. 9 Fen. więcéj w zabezpieczeniach wykazujemy. Porównanie tych liczb najpewniejszym jest dowodem uderzającego, w gałęzi naszéj zabespieczenia niesłychanego nawet postępu, jaki nasz instytut już uczynił i w jakim od dnia do dnia wzrasta. Pod takiemi okolicznościami na pewne spodziewać się możemy, że, po uzupełnieniu naszego funduszu rezerwowego, Akcyonaryuszom na przyszłość znakomitą korzyść przez dywidendę przynieść zdołamy.

Magdeburg, dnia 7. Stycznia 1857.

Magdeburgskie Towarzystwo zabespieczenia bydła.

L. G. Schmidt, Dyrektor wykonawczy.

Do przyjęcia zabespieczeń polecają się **Baltes, Weller & Comp.** w Poznaniu, Jeneralni agenci.

Bank zabespieczenia od ognia dla Niemiec w Gotha.

Według nadesłanego mi doniesienia Banku zabespieczenia od ognia d. N. w Gotha, będzie mógł tenże zwrócić uczestnikom swoim za rok 1856. podług tymczasowego obrachunku

około 60 procent

od złożonych premiów.

Szczególowy obrachunek dywidend dla każdego uczestnika zakładu, jako téż całkowity abszlus rachunkowy za r. 1856. złożony zostanie, jak zwykle, na początku Maja r. b.

Do przyjęcia zabespieczeń do banku od ognia, jestem gotów każdego czasu. Poznań, dnia 10. Stycznia 1857.

Robert Garfey,

pod firmą Karól Hen. Ulrici i Spółka przy ulicy Wrocławskiéj Nr. 4.

Pokrywy baniaste i cylindrowe do lamp najlepszego gatunku ma od dnia dzisiajszego ciągle w zapasie Skład porcelany i szkła *F. Adolfa Schumanna*, plac Wilhelmowski Nr. 3. (Hotel du Nord)

Druga nadsełka
Francuskich sukien balowych
nadeszła w licznym doborze i polecam takowe od 4 do 25 Tal.
Antoni Schmidt.

Wzarodowéj owczarniw Kleinitz pod Kargową jest znów na przedaż 1 do 3 letnich dobrych tryków, wolnych od wszelkich chorób dziedzicznych.

Tym osobom, które jeszcze swych należytości mi nie oddały, on czasu zamknięcia mego Handlu; ośmielam się niniejszem zawiadomić: ażeby do końca b. m. raczyły się uiścić, gdyż moje okoliczności nie pozwalają mi dłużéj czekać.

Poznań, dnia 13. Stycznia 1857.

Kozłowska, plac Wilhelmowski Nr. 14.

Pewien uzdatniony przygotować do gimnazyum, lub do szkół realnych, szuka umieszczenia na wsi. Zapytania dotyczące upraszają się pod adresem: ***A. B., Zbąszyń, poste restante.***

Zakład wodą leczący
Schönsicht
we Frauendorfie pod Szczecinem.

Urządzenie mieszkań jak najwygodniejsze i ogrzewalność miejscowości do kąpania się przeznaczonych sprawia, że kuracya wodna w czasie zimniejszéj pory również da się wykonać i na wszelakie choroby nerwowe skuteczniejszą jeszcze bywa, niż w lecie. Zwracam uwagę na to, że większa część wszystkich chorób, byleby w ogóle jeszcze uleczeniu podległe były, przez rozumowe leczenie wodą w krótkim stosunkowo czasie uleczoną bywa.

Do leczenia takowego zalecają się przed innemi: choroby wątroby, które przez silne tuszowania szybciéj, pewniéj, z równoczesném wzmocnieniem wyleczone zostaną, niż w Karlsbadzie i Marienbadzie, wszelkie nabrzmienia śledziony i towarzyszące im często febry uporczywe i dychawiczność, ***wszelkie opuchania i opuszczenia się macicy,*** jako téż stany hemoroidalne w każdéj postaci z towarzyszami ich, chorobami błon ślózowych, reumatyzmem chronicznym, zatwardzeniem stolca, jednostronnym bolem głowy (migreną) i różą nałogową, tudzież choroby skóry. Bardzo dobre skutki osiągnięto w padaczce (epilepsyi) i w cierpieniach mlecza pacierzowego nie zbyt daleko posuniętych, jako też pewne uleczenie we wszelkich słabościach narzędzi płciowych.

Dla nieznających języka niemieckiego nadmieniam, że podpisany lekarz i niniejszy zakładu mówi także po francusku, po angielsku i po włosku.

Dr. Scharlau.

Dominium ***Golinka*** pod Bojanowem potrzebuje Polaka nauczyciela, który ma posiadać język francuski, niemiecki i łaciński.

A. Parczewski i Spółka
w Wrocławiu

polecają Szanownéj Publiczności do łaskawéj uwagi swój nowo założony

Skład Bławatów,

jako to: francuskich Szali, Axamitów, Jedwabi, wełnianych wyrobów, Perkali, obić na meble, Dywanów, gotowych damskich rzeczy, i wszelkich do téj branży hadlu należących przedmiotów w cenach jak najumiarkowańszych lecz stałych.

Piśmienne obstalunki zostaną każdego czasu jak najpunktualniéj wypełniane.

NA BAL

w dniu 25. Stycznia we Wrześni w lokalu Paprzyckiego odbyć się mający, zapraszają gospodarze:

Mielżyński. Rekowski. Dziembowski.



Wzarodowéj owczarni w ***Rokossowie*** pomiędzy Poniecem a Krobią znajduje się do nabycia 50 sztuk baranów dwuletnich cienkich i z nabitą wełną w cenie umiarkowanéj. Owczarnia wolna od wszelkich chorób.

Zarząd gospodarczy.

OBWIESZCZENIE.

W wapniarni mojéj w ***Śremie*** dostać można prócz świeżo palonego wapna Rüdersdorfskiego, także wapna górno-szląskiego.

Fr. Boldin.

Kurs giełdy berlińskiéj.

Dnia 13. Stycznia 1857.	Stopa pCt.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizna.
Pożyczka rządowa dobrowolna	$4\frac{1}{2}$	—	$99\frac{1}{2}$
dito z roku 1850. . . .	$4\frac{1}{2}$	—	99
dito z roku 1852. . . .	$4\frac{1}{2}$	—	99
dito z roku 1853. . . .	4	—	$93\frac{1}{4}$
dito z roku 1854. . . .	$4\frac{1}{2}$	—	$99\frac{1}{4}$
Obligi długu skarbowego	$3\frac{1}{2}$	—	$83\frac{1}{2}$
dito premiów handlu morskiego . .	—	—	—
dito Marchii Elektoralnéj i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	$80\frac{1}{2}$	—
dito miasta Berlina	$4\frac{1}{2}$	—	99
dito dito	$3\frac{1}{2}$	—	$81\frac{1}{4}$
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowéj	$3\frac{1}{2}$	87	—
dito Prus Wschodnich. . .	$3\frac{1}{2}$	—	85
dito Pomorskie	$3\frac{1}{2}$	85	—
dito W. X. Poznańskiego .	4	—	$97\frac{1}{4}$
dito W. X. Pozn. (nowe) .	$3\frac{1}{2}$	—	$84\frac{1}{2}$
dito Szląskie	$3\frac{1}{2}$	—	86
dito Prus zachodnich. . . .	$3\frac{1}{2}$	$82\frac{1}{4}$	—
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	$89\frac{3}{4}$
Louisdory	—	—	110
Akcye kolei żelazn. Starogr. Poznańsk.	4	—	$105\frac{1}{2}$

CENY TARGOWE
w mieście Poznaniu.

Dnia 14. Stycznia 1856 r.	od tal.	od śgr.	od fn.	do tal.	do śgr.	do fn.
Pszenicy pięknéj, szefel po 16 garn.	2	27	6	3	5	—
Pszenicy średniéj	2	12	6	2	17	6
Pszenicy ordynaryjnéj	2	—	—	2	2	6
Żyta przedniego, szefel	1	19	—	1	21	—
Żyta lżéjszego.	1	17	6	1	18	—
Jęczmienia dużego, szefel	1	12	6	1	15	—
Jęczmienia małego	1	10	—	1	15	—
Owsa, szefel	—	26	—	—	27	6
Grochu do gotowania, szefel . . .	1	12	6	1	17	6
Gorch na pastwę	1	7	6	1	10	—
Rzepik latowy	—	—	—	—	—	—
Tatarki szefel	1	10	—	1	15	—
Ziemniaków, szefel	—	15	—	—	17	6
Masła, garniec	—	—	—	—	—	—
Siana, centnar	—	—	—	—	—	—
Słomy, kopa po 1200 funt	—	—	—	—	—	—
Spirytusu (beczka 120 kw.) 80% Tral.						
dnia 12. Stycznia	18	20	—	19	5	—
dnia 13. »						